

Pohjois-Karjala Circwaste 2016–2023

Sanni Penttinen, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

31.10.2023

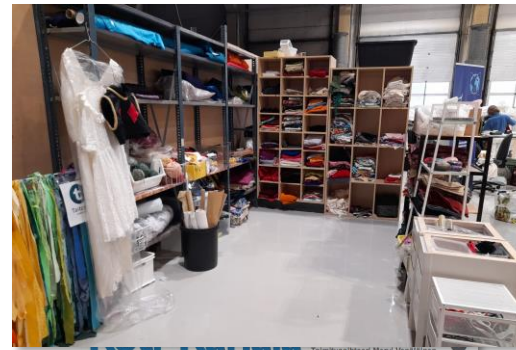
Circwaste – Kohti kiertotaloutta

- Circwaste – Kohti kiertotaloutta -hankkeen tarkoituksena edistää materiaalivirtojen tehokasta käyttöä, jätteen synnyn ehkäisyä ja materiaalien kierrätystä
- Rahoitettu EU:n LIFE IP –ohjelmasta, kesto 2016–2023
- Hankkeen tavoitteena valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpano alueilla
- Hanketoteuttajia neljältä alueelta: Keski-Suomi, Etelä-Karjala, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Karjala
- Osatoteuttajia yhteensä 20, Pohjois-Karjalan osatoteuttajina Karelia-AMK, PIKES Oy, Puhas Oy, Business Joensuu Oy
- Maakuntaliitto vastaa hankkeen alueellisesta koordinaatiosta

MKL:n osahanke

- Valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpano ja kiertotalouden alueellinen edistäminen
- Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartan laatiminen, päivittäminen ja toteutumisen seuranta
- Alueellisen yhteistyöryhmän toiminnan koordinointi
- Vuosittaiset seminaarit eri teemoilla
- Kiertotalouden hyvien käytäntöjen dokumentointi
- Yhteistyön ja tietoisuuden lisääminen

Pohjois-Karjala biokaasualan kärkimaakuntia - kiteiläispanos vahva

KANSALUUTTO
 Jari Kallio
 Kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa-alue Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminnassa. Kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa-alue Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminnassa. Kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa-alue Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminnassa.

KANSANMIELIÄ
 Sanna Kallio on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton puheenjohtaja. Hän on ollut mukana maakuntaliiton toiminnassa ja edistänyt kiertotalouden kehittämistä. Hän on ollut mukana maakuntaliiton toiminnassa ja edistänyt kiertotalouden kehittämistä.

YHYS
 Yhys on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteistyöryhmä. Se koostuu eri toimialojen edustajista ja on tarkoitettu edistämään kiertotalouden kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä.

ONGELMAKORJAUS
 Ongelmakorjaus on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminta, joka on tarkoitettu edistämään kiertotalouden kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä.

KANSAINVÄLISYYS
 Kansainvälisyys on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminta, joka on tarkoitettu edistämään kiertotalouden kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä.

Yhteistyöryhmä
 Yhteistyöryhmä on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminta, joka on tarkoitettu edistämään kiertotalouden kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä.

Kiertotalouden edistäminen
 Kiertotalouden edistäminen on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminta, joka on tarkoitettu edistämään kiertotalouden kehittämistä ja yhteistyön lisäämistä.

Pohjois-Karjala Kiertotalouden tiekartta 2030

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Päivitetty 10/2023

Johdanto

Pohjois-Karjalan tavoitteena on olla vuoteen 2040 mennessä ilmastokestävä puhtaiden ratkaisujen ja kiertotalouden maakunta, jossa on parannettu energiatehokkuutta, lisätty uusiutuvan energian käytön osuutta yli 80 %:iin loppuenergiankulutuksesta, vähennetty kasvihuonekaasupäästöjä yli 80 %:lla vuoden 2007 tasosta sekä parannettu edelläkävijyyttä puhtaiden ratkaisujen osalta. Ilmastokestävyys on yksi maakunnan vetovoima- ja pitovoimatekijä.

Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartta ja sen toimenpiteet on laadittu tukemaan valtakunnallisen jätesuunnitelman alueellista täytäntöönpanoa sekä Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelman 2030 tavoitteiden toteutumista.

Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartta luo suunta- viivat kiertotalouden strategiselle edistämiseksi alueella nyt ja tulevaisuudessa. Tiekartan avulla pyritään luomaan tavoitetila Pohjois-Karjalan kiertotaloustoiminnalle sekä etsimään vaikuttavimmat alueelliset toimenpiteet ja tavoitteet kiertotalouden edistämiseksi.

Tiekartta on laadittu laajassa sidosryhmäyhteistyössä alueen keskeisten kiertotaloustoimijoiden kanssa. Tiekartan laatimisesta on vastannut Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Circwaste – Kohti kiertotaloutta -hanke vuosina 2016–2023.

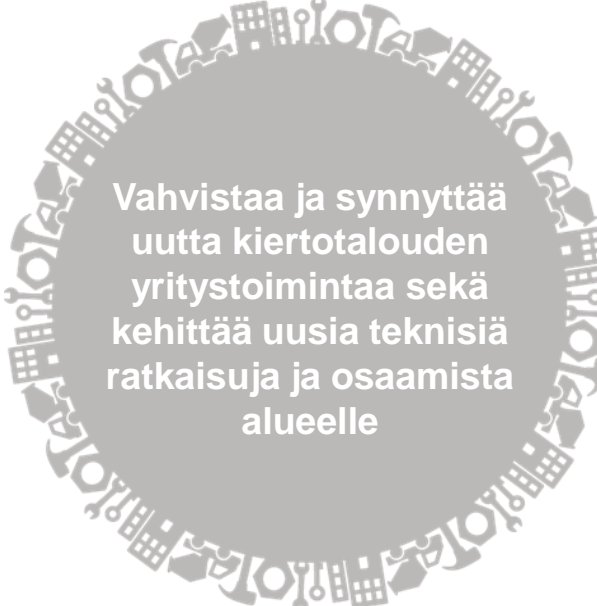
Kiertotalouden päämäärät Pohjois-Karjalassa

Edistää alueen
materiaali- ja
energiatehokkuutta
sekä luonnonvarojen
kestävää ja optimaalista
käyttöä

Tuoda kiertotalous
luontaiseksi osaksi
eri sektoreiden toimintaa
sekä vahvistaa alueen
kiertotalouden yhteistyö-
verkostoa

Vahvistaa ja synnyttää
uutta kiertotalouden
yritystoimintaa sekä
kehittää uusia teknisiä
ratkaisuja ja osaamista
alueelle

Tavoitteet ja toimenpiteet

Ensimmäinen tiekartta laadittiin vuonna 2018. Alueellisen tiekartan painopisteiksi valittiin rakentamisen jätteet sekä yhdyskuntajätteet ja niiden syntypaikkajäätelun edistäminen.

Tiekartan viimeinen päivitys tehtiin vuonna 2023. Circwaste-hankkeen aikana tietoisuus kiertotaloudesta on lisääntynyt ja kiertotalouden painopiste on siirtynyt kierrättämisestä yhä enemmän kohti jätteen synnyn ehkäisyä ja jätteen määrän vähentämistä, kestävää kuluttamista, digitaalisia ratkaisuja ja jakamistaloutta. Tämän vuoksi Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartan tavoitteita päivitettiin vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja toisaalta vastaamaan paremmin valtakunnallisen jätesuunnitelman ja kiertotalouden strategisen ohjelman tämänhetkisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Päivitystyön tueksi järjestettiin asiantuntija-haastatteluita sekä opiskelijoille suunnattuja työpajoja.

Päätavoitteet

Jätteen määrän vähentäminen

Tavoite 1. Jätteen syntymistä ehkäistään vähentämällä kulutusta

Toimenpiteet	Vastuutaho
1.1 Vähennetään kulutusta vaikuttamalla asenneilmapiiriin ja panostamalla ympäristökasvatukseen kouluissa ja opettajankoulutuksessa	Oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot, kunnat
1.2 Vältetään kertakäyttötuotteiden käyttöä	Kaikki toimijat
1.3 Ruokahävikkiä vähennetään aktiivisin toimenpitein esimerkiksi digitalisaatiota hyödyntäen	Kuluttajat, kunnat, oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot
1.4 Selvitetään mahdollisuutta hävikkiruuan jakelutoiminnan järjestämiselle	Kunnat
1.5 Lisätään kuntalaisille suunnattua viestintää kestävästä kuluttamisesta ja kiertotaloudesta	Kunnat, jätehuolto-yhtiöt

Jätteen määrän vähentäminen

Tavoite 2. Jakamistalous arkipäiväistyä

Toimenpiteet	Vastuutaho
2.1 Edistetään jakamistaloutta Pohjois-Karjalan alueella	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
2.2 Suositetaan palveluiden hankkimista omistamisen sijaan ja kannustetaan yhteiskäyttöön sekä lainaamiseen ja vuokraamiseen	Kaikki toimijat
2.3 Kootaan yhteen tietopalveluun kunnan/maakunnan kierto- ja jakamistaloutta tukeva yritys- ja järjestötoiminta	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
2.4 Lisätään tietoisuutta jakamistalouden palveluista ja mahdollisuuksista kunnan alueella	Kunnat
2.5 Selvitetään kunnan tilojen ja ajoneuvojen käyttöasteet ja mahdollisuudet virka-ajan ulkopuoliselle yhteiskäyttötoiminnan aloittamiselle	Kunnat

Jätteen määrän vähentäminen

Tavoite 3. Teemme kestäviä julkisia hankintoja

Toimenpiteet	Vastuutaho
3.1 Kuntien hankintaohjeissa otetaan huomioon kiertotalouden periaatteet	Kunnat
3.2 Hankinnat tehdään harkiten ja ne ovat suunniteltu kestäväksi pitkään. Lisäksi olemassa olevia hyödykkeitä huolletaan ja tarvittaessa korjataan	Kaikki toimijat
3.3 Lisätään kestäviin hankintoihin liittyvää koulutusta hankintayksiköille	Pohjois-Karjalan hankintatoimi, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
3.4 Tehdään hankintoja, joilla edistetään kiertotalousratkaisuja, kuten biokaasun käyttöönottoa ja uusiomateriaalien käyttöä	Kunnat

Jätteen määrän vähentäminen

Tavoite 4. Edistämällä kiertotaloutta mahdollistamme uudenlaista liiketoimintaa alueella ja luomme uusia työpaikkoja

Toimenpiteet	Vastuutaho
4.1 Yrityksille tarjotaan neuvontaa, koulutusta ja tukea kiertotalouden liiketoiminnan kehittämiseen samalla edistäen kiertotalousalan yritysten sijoittumista alueelle	Kehitysyhtiöt, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Karelia-ammattikorkeakoulu
4.2 Vahvistetaan lainaus-, vuokraus- ja uudelleenkäyttötoiminnan toimintaedellytyksiä	Kunnat
4.3 Tuetaan asukkaiden, yhdistysten tai yritysten kierto- ja jakamistaloutta edistävää toimintaa mahdollistamalla niille tilat	Kunnat

Tavoite 5. Digitalisaatio vauhdittaa kiertotaloutta alueella

Toimenpiteet	Vastuutaho
5.1 Lisätään tietoisuutta digitaalisista kiertotalousalustoista, kuten Materiaalitori, Hukka AI ja Kiertonet	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Kierrätysasteen nostaminen

Tavoite 6. Yhdyskuntajätteen kierrätysaste nousee 60 prosenttiin

Toimenpiteet	Vastuutaho
6.1 Edistetään jätteen kierrättämistä ja hyödyntämistä uusiorka-aineiden valmistuksessa	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
6.2 Tehostetaan biojätteen lajitteluneuvontaa, tavoitteena vähentää biojätteen määrää poltettavan jätteen joukossa	Jätehuoltoyhtiöt, kunnat
6.3 Kannustetaan kiinteistökohtaiseen kompostointiin	Jätehuoltoyhtiöt, kunnat
6.4 Tehostetaan neuvontaa ja tiedotusta pakkausten kierrätyksen edistämiseksi sekä kannustetaan pakkausten lajitteluun	Jätehuoltoyhtiöt, kunnat, pakkausten tuottajayhteisöt
6.5 Kehitetään jätedataa edistääksemme tehokkaampaa jätehuoltoa, kierrätystä, tietoisuuden lisäämistä, poliittisten päätösten tukea, innovaatioita, taloudellisia säästöjä ja pitkäjänteistä jätehuoltosuunnittelua	Jätehuoltoyhtiöt, tutkimuslaitokset, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
6.6 Nostetaan lajittelutehokkuutta hyödyntämällä monipuolisesti eri viestintäkanavia ja menetelmiä jäteneuvonnassa	Jätehuoltoyhtiöt, kunnat

Kierrätysasteen nostaminen

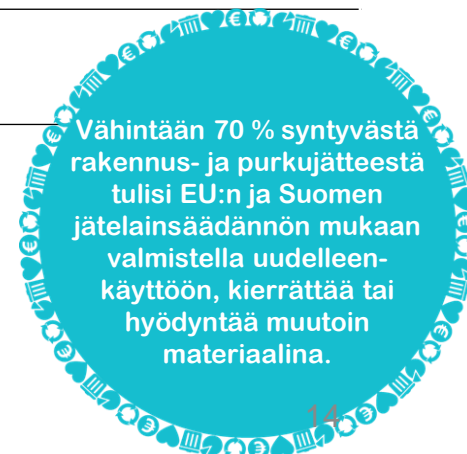
Tavoite 7. Pohjois-Karjalan kunnissa on toimiva ja saavutettava kierrätysverkosto

Toimenpiteet	Vastuutaho
7.1 Kuntien kierrätystoiminta täyttää jätelainsäädännön asettamat vähimmäisvaatimukset	Kunnat, jätehuoltoyhtiöt
7.2 Julkisella sektorilla on asianmukaiset ja toimivat kierrätysjärjestelmät toimitiloissaan	Kunnat, valtion virastot
7.3 Hinnoittelupolitiikka taloudelliseksi kannusteeksi – jätehuoltomääräykset ja kohtuulliset jätehuoltomaksut ohjaavat lajitteluun ja kierrätykseen	Jätelautakunnat
7.4 Poistotekstiilin keräyksen laajentaminen	Jätehuoltoyhtiöt, kunnat

Kierrätysasteen nostaminen

Tavoite 8. Resurssitehokkuus ja kiertotalous ovat osa rakentamisen toimintaketjua aina kilpailutuksesta purkuun ja purkujätteen kierrätykseen uusioraaka-aineeksi

Toimenpiteet	Vastuutaho
8.1 Kehitetään rakennushankkeiden tilaaja- ja hankintaosaamista koulutuksen avulla	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
8.2 Varmistetaan materiaalitehokkuuden ja kiertotalouden perusteiden sisältyminen rakennusalan koulutukseen	Oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot
8.3 Edistetään uusiomateriaalien hyödyntämistä maarakentamisessa	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, kunnat
8.4 Otetaan tilatehokkuus ja muunneltavuus osaksi rakennussuunnittelua	Kunnat, rakennuttajat
8.5 Huolehditaan peruskorjausten yhteydessä sekä asuntojen uudistuotannossa, että asunnoissa on riittävät lajittelujärjestelmät, jotka vastaavat nykyisen jätelainsäädännön vaatimuksiin	Rakennuttajat

Muutoksen mahdollistaminen

Tavoite 9. Teemme tiivistä yhteistyötä sidosryhmiemme kanssa

Toimenpiteet	Vastuutaho
9.1 Vahvistetaan oppilaitosten, tutkimuslaitosten, kuntien, yhdistysten sekä yritysten välistä yhteistyötä	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
9.2 Kehitetään kuntien välistä yhteistyötä purkamisessa ja rakentamisessa syntyvien jätteiden hyödyntämisessä	Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Tavoite 10. Kiertotalousosaamisen ja koulutuksen kehittäminen

Toimenpiteet	Vastuutaho
10.1 Eri sektoreilla on osaamista kiertotalouden ja laadukkaiden materiaalikiertojen edistämiseksi	Tutkimuslaitokset, oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
10.2 Varmistetaan osaavan henkilöstön saatavuus ja alan kehittyminen koulutuksella	Oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot
10.3 Lisätään jäteneuvontaa asukkaille, isännöitsijöille ja oppilaitoksille	Jätehuoltoyritykset, kunnat

Muutoksen mahdollistaminen

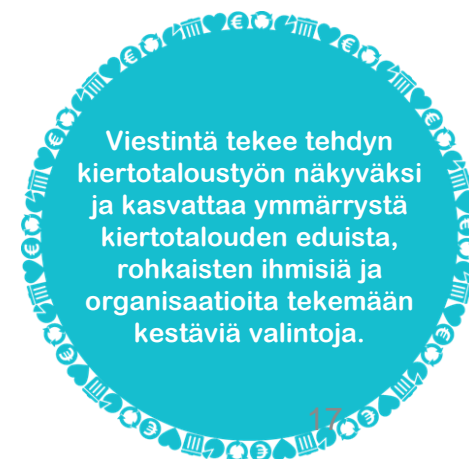
Tavoite 11. Strateginen edistäminen tukee tavoitteiden saavuttamista

Toimenpiteet	Vastuutaho
11.1 Pyritään hakemaan rahoitusta tutkimushankkeisiin ja pilottikokeiluihin, jotka edistävät kiertotaloutta maakunnan alueella. Toimijoille jaetaan tietoa hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
11.2 Kiertotalous sisällytetään mukaan keskeisiin strategioihin ja suunnitelmiin, kuten maakunnan strategioihin, opetussuunnitelmiin ja kuntien ilmastosuunnitelmiin	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, kunnat, oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot
11.3 Toimijoille tuotetaan ja jaetaan laadukasta tietoa päätöksenteon ja muutoksen tueksi	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
11.4 Pohjois-Karjalan kunnat laativat vapaaehtoiset kiertotalouden green deal – sopimukset, joissa kunnat tunnistavat toimintansa kannalta vaikuttavimmat kiertotaloustoimet ja sitoutuvat niiden edistämiseen	Kunnat, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Muutoksen mahdollistaminen

Tavoite 12. Viestinnällä vaikuttavuutta

Toimenpiteet	Vastuutaho
12.1 Viestitään asukkaille aktiivisesti jätelainsäädännön muutoksista ja kehitetään viestintää ja kampanjointia, jotka edistävät jätteen vähentämistä ja lisäävät lajittelutehokkuutta	Jätehuoltoyrityöt, kunnat
12.2 Kiertotalous ja tehdyt toimenpiteet tuodaan näkyväksi osaksi organisaatioiden ja kuntien viestintää	Kaikki toimijat

Lopuksi

Kiertotalouden tiekartta on työkalu, joka määrittää kiertotalouden tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Se tuo konkretiaa laaja-alaisen ilmiön hahmottamiseen ja antaa toimijoille esimerkkejä, joiden avulla toimijat ja organisaatiot voivat edistää kiertotaloutta Pohjois-Karjalassa.

Kiertotalouden työkartta on monipuolinen työkalu organisaatioille, tarjoten suunnittelun, tavoitteiden asettamisen, viestinnän, resurssien suunnittelun, seurannan, yhteistyön ja sidosryhmien sitouttamisen välineen kiertotalouden edistämiseksi.

Pohjois-Karjalan kiertotalouden tiekartta täydentää Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelman toimenpidesuunnitelmaa tarjoamalla konkreettisia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan edistää IE-ohjelman tavoitteiden toteutumista sekä Pohjois-Karjalan kiertotaloussiirtymää.

Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelman toimenpidesuunnitelman toteutumista seurataan kahden vuoden välein. Kiertotalouden tiekartan toteutumista seurataan IE-ohjelman syklissä niin, että tiekartta on alisteinen IE-ohjelmalle ja täydentää sen seurannan toteutumista.

Tiekartan seurannasta ja toimenpiteiden edistämisestä sidosryhmien kanssa vastaa Pohjois-Karjalan maakuntaliitto sekä Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 –hanke (2024–2026).

Kiitos!

sanni.penttinen@pohjois-karjala.fi

Circwaste

LIFE15 IPE FI 004

Circwaste-hanke saa EU:lta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaaleissa esitetty sisältö edustaa kuitenkin ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista EU:n komissio ei ole vastuussa.